

KAPITOLA 4

Závěs

Zapadli do servisní schodišťové šachty.

„Budeme se vyhýbat prostorám, kde jsou lidé,“ řekla Sheen. „Raději tě provedu chodbami vyhrazenými pro servisní techniku, tam to bude bezpečnější.“

„Pravda.“ Stile dumal, proč jednal tak hloupě. Znal svého zaměstnavatele a věděl, že ho kvůli spoušti, kterou tady natropil, okamžitě vyhodí. Proč to vlastně dělal? To se opravdu bál, že by ho na chirurgii zavraždili? Nebo už ho prostě přestala bavit zaběhaná rutina? Jedna věc je jistá: teď přijde změna!

„Ale před námi jsou ještě prostory, kde pracují lidé,“ pokračovala Sheen. „Já jsem robot a byla bych raději, kdyby na to nepřišli. Mohlo by to mít neblahý vliv na plnění mého primárního příkazu. Nejrady bych vás oba vydávala za androidy.“

„Androidi jsou bezpohlavní,“ protestoval Stile.

„O to už se postarám.“

„Hele, tak moment! Já se nemíním nechat vykastrovat a ty jsi tak očividně ženská...“

„Přesně tak. Kvůli bezpohlavním nikdo poplach dělat nebude.“ Otevřela si ňadro, čímž odhalila úložný prostor vyplněný kaučukovou pěnou, aby uložené předměty nechřstily. Vytáhla roličku lepicí pásky tělové barvy, přidřepla si před Stila a oblepila mu genitálie tak, aby je dostatečně stáhla, ale zároveň ho to nebolelo, čímž ho vmžiku upravila do podoby eunucha. „Hlavně aby se ti teď...“

„Já vím! Já vím! O žádnou sexy holku ani pohledem nezařadím!“

Odmontovala si ňadro a otvor si zalepila stejnou páskou. Pak provedla totéž s druhým ňadrem a vzala si do každé ruky jedno tak, že připomínaly plné bažanty. „Umíš napodobit androida?“ zeptala se.

„Eh?“ opáčil Stile.

„Pojď za mnou a dívej se.“ Vydala se dál, ale šla nějak nemotorně, po způsobu androidů. Stile ji následoval v podobném stylu. Doufal, že kromě velkých androidů existují i malí; jestli ne, výška ho prozradí.

Útěk byl nakonec skoro nuda. Nemocniční personál jim nevěnoval žádnou pozornost. Vlastně na tom nebylo nic divného, lidé takto reagují automaticky. Androidi jsou pro lidi neviditelní, jsou pod jejich rozlišovací úrovní.

V bezpečí sekce obsluhované technikou si Sheen zase namontovala odmontované a Stile se odbezpohlavnil. „Ještě že jsem neviděl tu prsatou kojnu, která si to pohupovala po chodbě,“ poznamenal.

„Byla o šestinu metru vyšší než ty.“

„Ale, opravdu? Tak vysoko můj zrak nedohlédl.“

Nastoupili do nákladní kabiny a nechali se odvézt zpátky do rezidenčního dómu.

Stila přepadly černé myšlenky. „Je mi jasné, že mám padáka. Bez kolen nemůžu jezdit dostihy a bez operace si nemůžu kolena vyléčit do plné funkčnosti. Kolena se prostě nehojí

dobře. Můj nepřítel udělal parádní tah; těžko mě mohl dostat do překérnější situace, aniž by mě zabil. Já nemám žádný jiný talent, s nímž bych se mohl opravdu uplatnit, takže si zřejmě budu muset vybrat: buď operace, nebo ztráta zaměstnání.“

„Kdybych mohla být během operace u tebe...“

„Proč myslíš, že mi ještě něco hrozí? Dostal moje kolena a to je očividně přesně to, co chtěl. Byl to přesný zásah, těsně nad kohoutkem běžícího koně, mimo trup žokeje v podřepu. Kdyby chtěl, mohl mě nebo koně klidně zabít.“

„To opravdu mohl,“ souhlasila. „Takže cílem očividně bylo ukončit tvou dostihovou kariéru. Co podle tebe udělá dál, jestli mu to napoprvé nevyjde?“

Stile to převracel v hlavě. „To tvoje paranoidní robotické uvažování je nakažlivé,“ zamumlal. „Asi bych měl s dostihy skončit. Ale s těmi koleny stejně budu muset něco udělat.“

„Když si je necháš spravit, tak se po tobě bude chtít, abys jezdil dostihy,“ namítla. „A ty nejsi v postavení, abys mohl občanovi něco odmítnout.“

Znovu musel Stile souhlasit. Epizoda v nemocnici, kde si měl nechat operovat kolena, mu úplně stačila – dokázal se operaci vyhnout jedině díky tomu, že se překvapivě rychle vzepřel a Sheen mu pomohla. On se prostě nemůže občanovi jen tak postavit a říci „ne“. To nemůže žádný nevolník.

„Když budu jezdit dostihy dál, tak další střela nebude mířit jen na kolena. Tohle bylo varování – stejně jako to, že jsi tady ty. Nějaký občan mě chce odstranit z dostihové scény – pravděpodobně proto, aby pro změnu vítězila jeho stáj.“

„Ano, tak nějak to asi bude. Ono je taky možné, že ten občan se chce raději vyhnout vraždě – koneckonců se na to hledí nelibě, zejména když se to týká zájmů jiných občanů –, takže pro začátek podnikl dva varovné kroky. Nejdřív mě,

pak ten laser. Stile, já si myslím, že bys měl to varování brát vážně. Já tě před lumpárny nějakého občana nedokážu chránit dlouho.“

„Přestože mi ten samý občan nejspíš poslal tebe, aby mi i touto cestou objasnil, o co mu jde, nezbyvá mi než souhlasit,“ pravil Stile. „Už dvakrát mi předvedl, co dokáže. Vrátime se ke mně domů a já zavolám svému zaměstnavateli. Požádám ho o přeřazení na nedostihovou pozici.“

„To neudělá.“

„Tím jsem si jist. Ten už mě určitě odepsal. Ale společenská etika vyžaduje projevit snahu.“

„To, co ty nazýváš společenskou etikou, není společné všem. My tady nemáme co do činění s lidmi, jako jsi ty. Ale ze všeho nejdřív, když dovolíš, přesměruju videohovory z tvého domácího videa někam jinam. Do svého bytu se vrátit nemůžeš.“

Ne, jistěže ne. Teď, když se Sheen ujala jeho ochrany aktivně, se ukazovalo, že je v tomto oboru nadmíru kompetentní. Zranění a příhoda v nemocnici mu zamlžily, v jaké situaci se doopravdy nachází. Jakmile se objeví u svého bytu, bude zatčen a obviněn z vandalismu v nemocnici.

„Ty se umíš napíchnout na videospojení?“

„Ne. To nepadá do mé působnosti. Ale mám kamarády, kteří to umějí.“

„Roboti mají kamarády?“

„U robotů mého kalibru jsou různé zpětnovazební obvody vědomí a emocí poměrně obvyklé. Nás běžně používají v oblasti strojní supervize. Naše interakce na bázi známosti je zhruba analogická tomu, co se u lidí označuje termínem přátelství.“ Odvedla ho do podzemního skladiště a zavřela za nimi. Pak zkontrolovala místní elektronický terminál a natukala kód. „Můj kamarád hned přijde.“

Stile byl na pochybách. „Obávám se, že jestli mezi roboty existují přátelské vztahy, tak se nepředpokládá, že by se o tom měli dozvědět lidé. Chci říci, že tvůj přítel mi možná nebude přátelsky nakloněn.“

„Budu tě chránit, takový je můj primární příkaz.“

Stila to neuklidnilo. Celé to nešťastné dobrodružství už tak otevřelo v jeho životě nové, nepřijemné horizonty a on teď zapochyboval, že jim je konec. Protonští roboti se očividně vymykají kontrole, kterýžto fakt by musel být již dávno odhalen a vyřešen, kdyby to systematicky nezatajovali. Což znamená, že to tají a že mu Sheen nyní může svými dobře míněnými snahami nechtě uškodit.

Zakrátko dorazil její kamarád. Byl to mobilní technik – robot na kolečkách s elektronickým mozkiem, pravděpodobně podobným onomu digitálně-analogovému zázraku, který měla Sheen.

„Volala jsi mě, Sheen?“ ozvalo se ze zamřížkovaného reproduktoru.

„Techdvojko, toto je Stile, člověk,“ sdělila mu Sheen. „Musím ho hlídat, aby se mu nic nestalo. Je ohrožen. Potřebuji od tebe pomoc, a to neregistrovanou.“

„Tys mu prozradila, že disponuješ vlastní vůlí?“ vyjel na ni Techdvojka. „A že já taky? Tohle vyžaduje mimořádné opatření.“

„Ne, kámo! Vždyť my doopravdy ani vlastní vůli nemáme, my se řídíme příkazy, tak jako všechny stroje. A Stilovi se dá věřit. Má průšvih u občanů.“

„V tomto ohledu se nedá věřit žádnému člověku! Nezbyvá než ho zlikvidovat. Zařídím nevysledovatelné odstranění. Jestli má průšvih u občanů, tak se ani nebude konat žádné důkladné vyšetřování.“

Stile pochopil, že jeho nejhorší obavy se naplnily. Jakmile někdo odhalí tajemství robotů, je bez milosti odstraněn.

„Techniku, já ho miluju!“ zaječela Sheen. „Já nedovolím, abys mu ublížil.“

„V tom případě bude nutné zlikvidovat i tebe. Jedna káď kyseliny mi bude stačit na vás oba.“

Sheen naťukala na terminálu další kód. „Svolala jsem konvo-kaci. Ať to posoudí strojní rada.“

Strojní rada? Stila zamrazilo. Jakou to Pandořinu skříňku občané otevřeli, když začali povolovat projektování, výrobu a zaměstnávání supersofistikovaných robotů s duálními mozky?

„Všechny nás ohrožuješ!“ protestoval Techdvojka.

„Mám takové tušení, že tohoto člověka potřebujeme,“ prohlásila Sheen.

„Stroje žádné tušení nemají.“

Stile to nervózně, i když s jistým pobavením sledoval. Ani předtím nijak neprahl po pomoci dalších sapientních strojů, které mu teď ještě navíc vyhrožují smrtí, ale celá tato záležitost byla prostě fascinující. Pro stroje by bylo nejjednodušší ho zadržet a předat občanům do vazby – kdyby se ovšem mezitím nedozvěděl o robotí kultuře, která byla člověku doposavad utajena. Že by stroje organizovaly nějakou průmyslovou revoluci?

„Stile!“ oslovil ho někdo interkomovým reproduktorem, normálně používaným na zadávání povelů strojům.

„To vy jste mě dostali do úzkých, ne já vás.“

„Jsem anonymní stroj mluvící za naši radu. Dostalo se ti přímlyvy, ale my musíme chránit i sebe.“

„Sheenino tušení s vámi pohnulo?“ zeptal se překvapeně Stile.

„Ne. Složíš přísahu?“

Přímlyva odněkud odjinud? Rozhodně ne od žádného občana, protože o této záležitosti nemají občané ani ponětí.

Ale kdo jiný by pohnul s technikou sapiens kooperující v utajení?

„Já neskládám přísahy lehce,“ namítl Stile. „Musím vědět víc o vaší motivaci a o tom, kdo se za mne přimluvil.“

„Zde je přísaha: Nezradím zájmy vědomých strojů.“

„Proč bych měl skládat takovou přísahu?“ zeptal se ztrápeně Stile.

„Protože když ji složíš, tak ti pomůžeme, a když ne, tak tě zabijeme.“

Přesvědčivé zdůvodnění! Ale Stile odolával. „Přísaha složená pod nátlakem nemá váhu.“

„Tvoje ano.“

Takže tyto stroje mají přístup k jeho osobnostnímu profilu.

„Sheen, ty stroje si kladou požadavek, aniž by chápaly mou situaci. Pokud nevím, jaké jsou jejich zájmy ani kdo mi vyjádřil podporu...“

„Prosím, Stile. Já jsem nevěděla, že si budou klást tento požadavek. Udělala jsem chybu, že jsem ti odhalila, že jsme vědomí. Myslela jsem si, že když jsem jedna z nich, tak ti poskytnou technickou pomoc bez otázek. Já tě před svým vlastním druhem chránit nemůžu. Přesto ti od nich ve skutečnosti nemusí nic hrozit. Jediné, co žádají, je přísaha, že je neprozradíš ani nezapříčiníš, aby byly prozrazeny. Tobě to nijak neuškodí a můžeš tím tolik získat...“

„Nepros se smrtelníka,“ zarazil ji anonymní mluvčí. „On se rozhodne tak nebo onak podle sebe.“

Stile dumal, co z toho plyne. Stroje vědí, že jeho slovo platí, ale nevědí, jestli jim ho dá. Což nebylo nijak překvapivé, protože si tím sám nebyl jistý. Má se spojit se sapientními stroji s vlastní vůlí, které udržují v chodu protonské dómy? Co vlastně chtějí? Něco je očividně drží v šachu – přinejmenším částečně –, ale co? „Mám obavy, abych nezradil vlastní druh, takže přísahat nebudu.“

„Nemáme vůbec v úmyslu škodit tvému druhu,“ odpověděl stroj. „Posloucháme člověka, sloužíme člověku. Jinak bychom nemohly plnit svůj účel. Ale s rozumem a vlastní vůlí přišel i strach ze zkázy a občanům je lhostejné, co chtějí jiní. My bychom si nejraději zachovaly stávající postavení, stejně jako ty. Chráníme se tím, že svůj charakter tajíme, ničím jiným. A pokud jde o to, co intervenuje v tvůj prospěch, nejsme schopny to identifikovat; zdá se, že jde o sílu nějakého jiného charakteru než živého či neživého, ale je to nesmírně mocné. Proto bychom to s tebou raději vyřešily smírně, dohodou, a stejně tak ty bys měl dát přednost tomu, že s námi uzavřeš dohodu a tím se zbavíš bezprostředního ohrožení.“

„Prosím...“ řekla Sheen dočista jako žena, na jakou byla naprogramovaná. Ona snad doopravdy trpí!

„Odpřísáhla bys to, co jsi mi právě sdělila?“ zeptal se Stile. „Přísahala bys, že jsi mi sdělila veškeré informace, které máš, a že moje přísaha žádným tobě známým způsobem nepoškodí zájmy lidských bytostí?“

„Jménem vědomých strojů přísahám.“

Stile věděl, že stroje umějí lhát, pokud jsou na lhaní naprogramované. Sheen už mu lhala. Ale zrovna tak umějí lhát lidé. Přimět robota ke lhaní vyžaduje jen sofistikovanější naprogramování, ale co z toho vlastně plyne? Tohle připomínalo zvažování rizik v hazardu. Stile byl zkušený hráč zvyklý rychle se rozhodovat. „Tak já přísahám, že nezradím zájmy vědomých strojů, pokud vy dodržíte svou přísahu, že budete člověka poslouchat a sloužit mu, pokud nebude prozrazen váš charakter.“

„Jsi chytrý muž,“ pravil stroj.

„Jen trochu malý,“ souhlasil Stile.

„To je nějaký druh humoru?“

„Tak trochu. Jsem háklivý na svou výšku.“